

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУН, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИНҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫН ДПУТАТТАРЫНЫН ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИНҢ ОРГАНЫ

№ 10 (2184).

1951 ч. январь 16, вторник. | Өртээ 20 көп.

СОВЕТ УЛУСТУНҢ УЛУГ ЧАҢГЫС ЭВИ

Москвага болгаш Ленинградка Россиянын Совет Федеративтик Социалистик Республикасынын Дээди Советинде депутатка кандидаттар депшилгеизегелээр.

Депутатка кандидаттар депшилдигезиниң хөй кижилгил хуралдары чер бүрүге социалистик Төрөөн чуртка, коммунисттик партияга, улуг Сталинга совет улустуң кызыгаар чок ынакшылынын болгаш бердингениниң көргүзүү болуп эртин турар.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына бир дугаар кандидатты бурунгаар депшилгели бүгү кижиз төрөлгөтенниң генйилгил баштаңчызы болгаш башкызы — Иосиф Виссарионович Сталинны ажылчы чоннар улуг соруң киришиниң-биле адаанар. Эп Сталинны ады—Совет Эвилелиниң хөй националдыг бүгү улустарына эң-не үнелиг болгаш ынак ат.

Большевиктер партиясынын удуртулгазы-биле эп Сталинны генйилгил башталгазы-биле совет улус бүгү делегейге төөгүдүг чаалап алышкынынын чедип алган, бодунуң Төрөөн чуртун социалистик күчүдүг күрүнө болдурган, Ада-чурттуң Улуг дайынына чырытылыг тилгелени чедип алган, дайын сөөлүндеги беш чылдың кол сорулгаларын чедишкениниң күүсеткен.

Совет Эвилелиниң улустарынын хөй миллион акы-дузма өс-бүдөзи коммунизмин тударынын сталинчы улуг программаны амдырал кырына ботландыраар дээш соруң киришиниң болгаш чүткүлдүг ажылдап турар. Эп Сталиннын саналы-биле бистиниң чуртувуста чорутунуп турар бо хире тургузучу улуг ажылдары кижиз төрөлгөтенниң төөгүзү көрүп көрбөз. Куй-бештеин, Сталинградтын, Каховканың суг күжү-биле ажылдаар электри станциялары, Туркмениянын Кол, Мурнуу-Украинанын, Согу-Крымнын каналдары болгаш Волга—Донунуң пародок чорур каналы—эп Сталиннын планы-биле боттанып турар коммунизминиң баудуг улуг тудуглары болур.

Совет улустуң чедишкенини улуг, ооң тургузучу планыны болгаш боддары улуг болгаш делгем. Бистин социалистик күчүдүг Төрөөн чуртувусу бүгү делегейге тайбынын чөлөгенини, бурунгаар депшилгели бүгү кижиз төрөлгөтенниң идеяли болуп турарына Совет кижилер дүрүм баураар чортааранып турар. Бистин улустуң бодунуң улуг хөронин тилгеленинге, коммунизмин тилгеленинге быгык болгаш хажык чок идеялиг, чүге дээрге совет улустуң большевиктерини маадырлыг партиясы, бүгү ажылчы чоннарын генйилгил баштаңчызы болгаш башкызы эп Сталин бурунгаар аппаратчар.

Совет кижилерниң бо хүнүгү күзел-бодалдары Москва хоорайың Сталинский сонгуда округунуң сонгуда мурнуң хуралына электри лампазы кылар заводтуң ажылчыны Михаил Ловков бодунуң чугаазына илереткен. —Бистин социалистик Төрөөн чуртувусу бодунуң күчүдүг болгаш адларды болуп турарын хамактың мурнуңда большевик партиянын коммунизмин улуг тургузучу эп Сталинны ачы хавыазы-биле чедип алган деп чүвени совет кижилер эки билер деп Ловков чугаалаан. Чедип алган чедишкениниң дөңсөөсү, бистиниң ынак Төрөөн чуртувустуң алдары дээш күш-ажылга чаа-чаа чедишкенини чедип алырыны бистиниң баштаңчымыска тангырагалааннар.

Сталинчы Конституциянын хүнүңү ада-биле бистиниң чуртувустуң социалистик нациялары өзүп, чектелип, эвилелдешкен болгаш автономуг бүгү республикалар бодунуң экономиказын болгаш культуразын чедишкенини хөгжүдүп турар. Сонгуда мурнуң хуралдарынын киржикчилери комму

Шаңнатканнарга орденнерни тывысканы

Бо чылдың январь 11-де Тыва областтин күүскомуна даргазынын ораакчызы эп Суровцев РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң даасканын өзугаар белекелдер болгаш мал ажылынын продуктуларын болбаазырадып ажылдаар талазы-биле үр чылдарда кызымак чүткүлдүг ажылдааны дээш ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң 1950 чылдың ноябрь 4-теги Чарлымы-биле шаңнаткан облопотребсоюзтуң белекелдер талазы-биле ажылдакчылары өштөр Г. И. Бороновка болгаш

нистин партияга, улустарың бузулбас эп-найралынын тургузучуу эп Сталинга изии-биле өөрүп четиргенини илереткенер.

Москваың «Точизмеритель» заводунуң коллективиниң хуралына каадыржаан ажылдакчы Елизавета Ткачова улуг баштаңчыга ханы ынакшылды, долу күзөлдүг сөстөрүн илереткен.

—Бо заводка 19 чыл иштинде аялдаан, партия кежигүнү өзес ажылдакчы мендө большевиктерниң коммунисттик партиясына, бистин баштаңчымыс болгаш башкымыс эргим Иосиф Виссарионович Сталинга бистин бүгүнни ынакшылыны болгаш өөрүп четиргенини илереткенин чөпшээрер көрдүр. Совет улус бодунуң эң эки оолдар болгаш кыстарын эвилелдешкен республикаларың Дээди Советтеринге депшилдип турар. Улус бодунуң бир дугаар кандидаттыга мерген угаанын баштаңчы, бистин ынак адымыс болгаш башкымыс эп Сталинны адап турар.

Дээди Советтин депутатына эп Сталинны кандидатка депшилтишсаң, Ленинградка Киров заводунуң адларды стахановчузу Алексей Байновтуң чугаалааны:

—Бистин хамык чедишкениниң чүткүлдүг күш-ажылы-биле болгаш маадырлыг демисели-биле чаалап алган бистин тилгелериниң улуг Сталинны эргим, ынак ады-биле үзүлбөс хайылаалыг. Эп Сталинны генйилгил планы-биле миллион-миллион совет кижилер коммунизмин улуг тудугларын кылып турар.

Россия Федерациясынын Дээди Советиниң депутаттың кандидаттына эп Сталинны депшилтишсаң, Кировчула бистер стахановчу чүткүлдүг күш-ажылымыс-биле бистин Төрөөн чуртувустука, Ленин—Сталинны партиясына төрөөн эп Сталинга бодунуң изини ынакшылыны көргүзөр бис.

Совет улустуң бузулбас чаңгыс эви коммунисттик партияны долгандыр, эп Сталинны долгандыр ооң сырын кытыкканы ажылчы чоннарын сонгуда мурнуңуң хуралдарына чаа күш-биле илеретини турар. Сонгуда мурнуңуң хуралдарына ажылчы чоннар Россия Федерациясынын Дээди Советиниң депутатынын кандидаттарына улуг Сталинны шычы соратниктери—большевик партиянын болгаш совет чазактың удуртукчуларын чаңгыс эп-сеткил-биле адап турар.

Эвилелдешкен болгаш автономуг республикаларың Дээди Советтеринге сонгудаларга коммунисттик партия болза, партия кежигүнү эвестер-биле блокка болгаш эвилеге киржи турган. Эрткен бүгү сонгудалар коммунисттерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогуна чырытылыг тилгелени аяккалар, социалистик демократизмин байырлалы, большевиктер партиясынын байырлалы болган. Эвилелдешкен болгаш автономуг республикаларың Дээди Советтеринге болуп сонгудалар коммунисттерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң сталинчы блогуна чырытылыг чаа тилгелени бээр.

Ажылчы чоннар боттарының сонгуда мурнуңуң хуралдарына социалистик чарышка чаа-чаа бедик хүлээлгерини ап турар. Москваың электри заводунуң коллектив бо чылдың бир дугаар «квартильда» пландан дашкаар көй санын кылыгыны бурудуп үндүрерин хүлээнип алган. Совет кижилерин соруң кирген күш-ажылы—бүгү делегейге тайбың дээш демиселдин хөронго улуг салышкын.

Чаа сонгудаларга уткуй барбышаан, совет кижилер большевик партиянын удуртулгазы-биле, улуг Сталинны башталгазы-биле коммунизм тудушкунуна чаа-чаа чедишкенини чедип алырына долу күзөлдү.

«Правданың» мурнуку чүлүдөн).

Б. В. Худяшова Күш-ажылың Кызыл тугу орденнерни тывыскан. Чазактың шаңналы хүлээп ап турар, эп Худяшова бодунуң канчаар-даа аажок өөрүп четиргенин илеретпишаан, белекелдер талазы-биле күрүнениң планын долдур болгаш ажык күсседир дээш улам-на кызмак чүткүлдүг ажылдарын хүлөөнгөс. Эп Суровцев шаңнатканнарга байыр чедиргеш, оларын моон ыдай улам-на эки ажылдарын күзөөң.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутаттарына нандидаттарны совет нижилер улуг нөдүрлүүшкүн-биле болгаш чаңгыс эп-сеткил-биле депшидип турарлар.

Улуг Сталин—РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутаттың бугу улустуң бир дугаар кандидаты

Январь 10-да найсылалдың Сталинский сонгуда округунуң улуг-улуг бодурулгерине сонгуда мурнуңуң хуралдары канчаар-даа аажок улуг нөдүрлүүшкүнүг эркен. Бо хуралдар улуг Сталинга бугу улустуң ынагынын көргүзүү болуп катышкан.

Чүве чугаалаан кижилер шупузуу эп И. В. Сталинны Россия Федерациясынын Дээди Советиниң депутаттың кандидаттына чаңгыс эп-сеткил-биле депшилдерин сүмелеп турганнар.

Машина тудушкунуңуң заводунга хурал байырлалды-биле эркен. Стахановчу эп Г. И. Колесцев РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутаттың эп И. В. Сталинны депшилтишсаан чугаалааны болза:

—Боттарымыз бүгү-ле чедишкени илериткен-биле, боттарымыз бүгү делегейге төөгүдүг тилгелериниң-биле большевик партияга, эп Сталинны шыларангай удуртулгазына ачы-хавыаалыг болган бис. Улуг баштаңчы совет кижилерни бистиниң ынак Төрөөн чуртувустуң күчүдүг чаа чектеленини дээш күш-ажылчы чедишкенин көрүп соруң кирип турар.

Бо сөстөрү чылганнар диңмиттиг адыш часкаашкынар-биле хүлээп алган.

Хуралга чүве чугаалаан инженер эп П. В. Блинов, улуг мастер эп П. Т. Бухарин, эп Колесцевтин саналын изии-биле деткөөнер.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутаттың кандидаттына эп И. В. Сталинны депшидер деп хурал чаңгыс эп-сеткилди-биле депшилген.

Щербаков аттыг комбинаттың ажылчылары, инженерлери, техниктери

болгаш албан хаагыттары РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына эп И. В. Сталинны кандидаттары канчаар-даа аажок улуг соруң киришиниң-биле депшилткенер.

Эң баштайгы сөстү мастер эп А. М. Журновка берген.

—Совет улустуң ынак баштаңчызы, өңүң болгаш башкымыс Иосиф Виссарионович Сталинны РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр депшилдер деп санал кирзимзе бистин комбинаттың бүгү эр, хөрөөн ажылчыларынын, инженер-техниктиг ажылдакчыларынын болгаш албан хаагыттарынын күзөл, бодалын илереткеним ол болур деп бодадыр мен деп Журков чугаалаан.

Эп Сталинны адын бүгү ажылчы чоннар ынакшылды-биле болгаш чоргаарлды-биле адап турар.

Сталин—тайбың! Сталин — тилгел! Бистин мерген угаанын баштаңчымыс болгаш башкымыс эп Сталин депшир!

Чылганнар бо сөстөрү партияга, чазакна алдар болдурган, эп И. В. Сталинга алдар болдурган диңмиттиг адыш часкаашкынар болгаш байырлыг үнериле уткуп алганнар.

Инженер эп Е. П. Лухьянов, мастер эп А. Н. Снимщиков, пос аргыкчы эп А. С. Фролова, партия организацианың секретари эп М. А. Тошева сагыш сеткил көдүрүшкүнүг чугааларны чугаалааннар. Москва хоорайың Сталинский № 2 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына эп И. В. Сталинны кандидаттарынын депшилкен дугайында саналдары олар чүрөктүн ханы-

зыдан деткөөнер.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына эп И. В. Сталинны кандидаттары канчаар-даа аажок улуг соруң киришиниң-биле депшилткенер.

Электри механик заводунга хөй кижилгил сонгуда мурнуңуң хуралы болуп эртен, РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр эп И. В. Сталинны депшидер деп чех начальниг эп И. Ф. Петровтуң саналы диңмиттиг үр адыш часкаашкынар-биле уткан.

Бо саналды мастер эп Ф. Д. Беляев, ораакчы эп Т. А. Черасова, анык чымычы эп Л. Ф. Кузнецова, слесарь эп П. В. Кампов олар изии-биле деткөөнер. РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидаттына эп И. В. Сталинны депшилдип үндүрер деп чылганнар чаңгыс эп-сеткил-биле доктаал үндүргенер.

Москваың инструмент заводунуң каастан шимзөөн улуг өрзөлине 4 шакта заводтуң коллективиниң сонгуда мурнуңуң хуралы ажытылган. Индириде—хочун мастер эп В. А. Лавриновтуң РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидаттына эп И. В. Сталинны депшидер деп ооң саналын чылганнар диңмиттиг адыш часкаашкынар-биле уткан.

—Эп Сталинны ады-биле совет кижилерниң амдыралында эң-не эки, эң-не үнелиг чүдүлдөр холбашкан деп эп Лавринов чугаалаан. Эп Сталинны башталгазы-биле совет улус Ада-чурттуң Улуг дайынына тилгелени чедип алган. Эп Сталинны удуртулгазы-биле совет улус дайын сөөлүндеги беш чыл планын күсседирин чедиш

кинниң-биле аякп шыдаан болгаш коммунизмин улуг тудугларынче кириккен. Мерген угааның сталинчы даштымы политика, тайбың дээш, база улустар аразынын кады амалдакчыла-зы дээш Совет Эвилелиниң шычы болгаш шийтирлиг демисели бистин чуртувуска делегейин бүгү чурттарында чүс-чүс миллион бодунуң кижилериниң деткичезин хандырған.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидаттына эп И. В. Сталинны депшидерин чылганнар чаңгыс эп-сеткил-биле депшилген болгаш Москва хоорайың Сталинский № 2 сонгуда округунуң талазы-биле бадылдар дугайында бодунуң чөпшээрелин бээрин дилээр.

Январь 10-да найсылалдың өске-даа районларына ажылчы чоннарын сонгуда мурнуңуң хуралдары канчаар-даа аажок улуг соруң киришиниң эртен. И. В. Сталин аттыг автозаводтуң, «Кадыр болгаш маска», Войкова аттыг, Л. М. Каганович аттыг бир дугаар подшпикни, «Калибр», «Борец» заводтарынын, Ильич аттыг депонуң, Барыин магистральдин М. В. Ломоносов аттыг Москваның күрүнө университетиниң, Н. Э. Бауман аттыг Москваның техник дээди училищениң, Коминтерна районуң эртемшпикчил институтунуң болгаш өске-даа коллективтер улуг Сталинны РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына бодунуң кандидатты кылдыр чаңгыс эп-сеткил-биле адааннар.

Бүгү хуралдарга эп И. В. Сталинга байырлыг чагаларын улуг көдүрүшкүн-биле хүлээп алган. (СЭТА).

Москва хоорайың Молотовский сонгуда округу В. М. Молотов аттыг «Точизмеритель» заводтуң коллектив РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидаттына Вячеслав Михайлович Молотову Чаңгыс эп-сеткил биле депшиткен

В. М. Молотов аттыг «Точизмеритель» заводтуң коллективинге январь 10-ну өөрүшкүдүг хун болган. Чүс-чүс ажылчылар, инженерлер, техниктер болгаш албан хаагыттар бодунуң эргин боттандырар — РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидат депшидер дээш чылганнар. Төрөөн чуртунуң мурнуңа хүлээлгезин аяк-сеткилди күүсеткен чоргааралдың меделери-биле олар сонгуда мурнуңуң хуралына келгенер. Бүдүрүлгө болза, 3 чыл 11 айлар дургузунда беш чыл планын дооскан, 1950 чылдың бүдүрүлгө программаны хуусаа бетинде күүсеткен. Күш-ажылдың чорудулгазын механикастат турар он-он чаа машиналар болгаш автоматтар чогаатылган болгаш наптеринген. Бүгү улустуң байырлалына РСФСР-ниң Дээди Советинге сонгудаларын хүнүңге алдар кылдыр коллектив чаа, бедиктен хүлээлгени алган.

Завком даргазы эп Е. И. Симонин хуралды аяккан.

Хуралга чылганнар эп И. В. Сталинны баштады ВКП(б) ТК-ның Политбюроунуң хүндүдүг президиумунга улуг көдүрүшкүн-биле сонгаан.

Стахановч Елизавета Ивановна Ткачова өс берген. Ооң чугаалааны болза:

—Эвилелдешкен республикаларың Дээди Советтеринге совет улус бодунуң эң эки оолдарын болгаш кыстарын депшилдип турар.

Бистин эгээртинмес чуртувустуң хөй националдыг совет улусу бүгү ажылчы чоннарын шыларангай баштаңчымыс, бистин изини ынак ада-өбөгөс болгаш башкымыс эп Сталинны бир дугаар кандидат кылдыр адап турар (диңмиттиг адыш часкаашкыны).

Бистин коллективтен РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр эп Сталинны шычы соратниги — Вячеслав Михайлович Молотову депшидер деп улуг өөрүшкүдү-биле санал кирип тур мен. (Узүлбөс адыш часкаашкыны).

Заводтун интеллигенциясынын мурнакты төлөөкчүлериңиз бирээзи инженер. Сталинчы шаңнадың лауреады

эп И. М. Гаврилин чүве чугаалаан. Россия Федерациясынын Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр эп В. М. Молотову депшидер дугайында саналды И. М. Гаврилин изии-биле деткөөн.

Индир кырында — стахановчу эп М. С. Силина.

—Эп Молотовтуң адын бистин завод аас-кежи болгаш чоргаарал-биле эдилеп турар. Бүгү чурт, эп Молотов Ленин—Сталинны партиясынын хөрөө дээш, бистин чуртка коммунизмин тургузары дээш, бүгү делегейге тайбынын хөрөө дээш мога-шылгач чок демисели деп билдир — деп М. С. Силина чугаалаан.

Эп В. М. Молотовтуң кандидатуразы: аныктырың мурнуңдан — стахановчу-монтер комсомолчу Виталий Афанасьев, коммунисттик организацианың мурнуңдан—заводтуң партбюро секретари эп С. Ф. Немасов олар чаңгыс үн-биле чугаалаан.

Хуралдан чаңгыс эп-сеткилди доктаал хүлээп алган, ында айтканы болза:

В. М. Молотов аттыг «Точизмеритель» заводтуң ажылчыларынын, инженерлериниң, техниктериниң болгаш албан хаагыттарынын нини хуралы, Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:

1. Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:

2. Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр бадылатыр чөпшээрелин бээрин эп Вячеслав Михайлович Молотовтан дилээр.

Хуралды киржикчилери эп И. В. Сталинга чорудар чаганы улуг көдүрүшкүн-биле хүлээп алган.

Николай Яковлевич Дьяков— Тыва сонгуда округунуң талазы-биле кандидат Дааранылга комбинаттың

Январь 12-де аякп шагы доостуру биле-ле Раскова аттыг дааранылга комбинаттың ажылчылары, дааранылгылары, быжыкчылары РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидат болуп, улустуң айыбычы болуп шыдаар кижини адын адаар дээш чылгып келгенер.

Комбинаттың партия организацианың секретари эп Зыков хуралды ажытып, Хуралдың хүндүдүг президиумунга ВКП(б) ТК-ның Политбюроунуң эп Сталинны баштадыр диңмиттиг адыш часкаашкыны-биле байырлап сонгаан.

Стахановчу эп Глушкова өс алгаш, улустарын улуг башкымыс эп И. В. Сталинны, ооң шычы соратниктери эптер В. М. Молотову, Л. П. Берияны РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидаттына депшилдер деп санал үндүргөн. Ол саналды хуралды киржикчилери диңмиттиг адыш час-

каашкыны-биле уткан. —Тыва сонгуда округунан РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр ВКП(б)-ниң Тыва обкомунуң секретари эп Николай Яковлевич Дьяковту депшидер деп саналды мен — деп эп Глушкова санал үндүрерге, хуралды киржикчилери адыш часкаашкыны-биле уткан.

Стахановчу эп Корягина эп Дьяковту кандидатуразын деткивишаан, эп Дьяков Тываның ажылчы чоннарын идегели алдарымы-биле шыноздып шыдаар деп бүгү коллективтиң күзелин илереткен.

Эп Рясик бодунуң чугаазына Николай Яковлевичтиң аяк-амдыралынын дугайын чылганнарга чугаалаан. Хуралтун сонгуда мурнуңуң чөвүлөдү хуралына 10 кижини хуралдан сонгаан.

А. ЕРМОЛАЕВ.

Ыракы Тожунуң колхозчуларындан

Тоора-Хем, (радио-биле), Тожу районунуң Бий-Хем сумузунда «Совет Тыва» колхозтун колхозчулары РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:

1. Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:

2. Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр бадылатыр чөпшээрелин бээрин эп Вячеслав Михайлович Молотовтан дилээр.

Хуралды киржикчилери эп И. В. Сталинга чорудар чаганы улуг көдүрүшкүн-биле хүлээп алган.

ашкыны-биле уткан. —Тыва сонгуда округунан РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр ВКП(б)-ниң Тыва обкомунуң секретари эп Николай Яковлевич Дьяковту депшидер деп саналды мен — деп эп Глушкова санал үндүрерге, хуралды киржикчилери адыш часкаашкыны-биле уткан.

Стахановчу эп Корягина эп Дьяковту кандидатуразын деткивишаан, эп Дьяков Тываның ажылчы чоннарын идегели алдарымы-биле шыноздып шыдаар деп бүгү коллективтиң күзелин илереткен.

Эп Рясик бодунуң чугаазына Николай Яковлевичтиң аяк-амдыралынын дугайын чылганнарга чугаалаан. Хуралтун сонгуда мурнуңуң чөвүлөдү хуралына 10 кижини хуралдан сонгаан.

А. ЕРМОЛАЕВ.

Ыракы Тожунуң колхозчуларындан

Тоора-Хем, (радио-биле), Тожу районунуң Бий-Хем сумузунда «Совет Тыва» колхозтун колхозчулары РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:

1. Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:

2. Москва хоорайың Молотовский № 3 сонгуда округунуң талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр бадылатыр чөпшээрелин бээрин эп Вячеслав Михайлович Молотовтан дилээр.

Хуралды киржикчилери эп И. В. Сталинга чорудар чаганы улуг көдүрүшкүн-биле хүлээп алган.

ашкыны-биле уткан. —Тыва сонгуда округунан РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатына кандидат кылдыр ВКП(б)-ниң Тыва обкомунуң секретари эп Николай Яковлевич Дьяковту депшидер деп саналды мен — деп эп Глушкова санал үндүрерге, хуралды киржикчилери адыш часкаашкыны-биле уткан.

Стахановчу эп Корягина эп Дьяковту кандидатуразын деткивишаан, эп Дьяков Тываның ажылчы чоннарын идегели алдарымы-биле шыноздып шыдаар деп бүгү коллективтиң күзелин илереткен.

Эп Рясик бодунуң чугаазына Николай Яковлевичтиң аяк-амдыралынын дугайын чылганнарга чугаалаан. Хуралтун сонгуда мурнуңуң чөвүлөдү хуралына 10 кижини хуралдан сонгаан.

А. ЕРМОЛАЕВ.

Ыракы Тожунуң колхозчуларындан

Тоора-Хем, (радио-биле), Тожу районунуң Бий-Хем сумузунда «Совет Тыва» колхозтун колхозчулары РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутатының кандидат депшилдер дугайында айтыргыны чугаалашкан, доктаадыр болза:</

ВКП(б) обкомунда болгаш облкүсскомда

1951 чылда колхозтарга чуртталга бажыңнарынын, бүдүрүлгенин, культура-амыдыралдын болгаш мал кажааларынын тудуг планынын дугайында

Чуртталга бажыңнарынын, бүдүрүлгенин, культура-амыдыралдын болгаш мал кажааларынын тудуглары 1950 чылда колхозтарга конугу багай эркен деп ВКП(б) обкомунун бюрору болгаш область Советинин күсүскени комитети демдегелген.

Чуртталга бажыңнарынын тудуунун планы үчтө 64,3 хуу, культура-амыдыралдын—53,4 хуу, мал кажааларынын—32,7 хуу күсетинген. Чуртталганын 430 бажыңнары болгаш бүдүрүлгенин дына хөй сангы оран-савалары дозулбайн арткан. Кызыл, Каа-Хем, Бай-Тайга, Барыын-Хемчик, Тожу районнарынын колхозтарына тудуг ажылы онза багай чорутунган.

Көдө болгаш колхоз тудуунун эргели (эш Смирнов), көдө ажыл-агыйнын область эргели (эш Цеменко) болгаш оларнын чер-черде органнары тудууну денди баг уурткан. чагыс аай хевирлиг төлевилелдер болгаш чыгыш планнар баугаар колхозтар төптерин планнаар болгаш тудар талазы-биле колхозтарга органнас-техникти чогуур дузаламчыны көргүзсө.

Ооң хараазы-биле 1950 чылда чуртталга бажыңнарынын болгаш бүдүрүлгенин оран-саваларынын хөй кезин чагыс аай хевирлиг төлевилелдерни наржазы-биле хажыдуун, ажылдын чавыс шынары-биле тудунган.

Районнарын хөй кезинин ВКП(б) районнары болгаш район Советтерин күсүскени комитеттерин область социалисти чуртталгаларны дүргүн доозарына улаандырган, күрүнени чыгуу-ла хемчээ болур колхозчу араттары сууржун байдалче шилчидерини хөй-рөзөни чогуур үнелээшкени илеретпөөнөр. Чамдык партия районнары болгаш райкүсскомнар колхозтарда тудушкунга тодаргай уадртулганы ботландырбаан, бүгү колхозтарга тудуг бригадаларын тургузарын чедип албаан, тудугда ажылдал турар колхозчулардын ортузунга масса-политиктиг ажылдык кошкак чоруткан, тудууну күрүнө планын күсүсидер болгаш колхозчу араттары өгөлдөн, чагайжыткан бажыңнарже шилчидер дөштү бригадаларына өзүлүг социалистиг чарышты калбартырын хандырбаан. Ооң-биле мады ВКП(б)-нин Кызыл хоорому, хоорай Совети, база чамдык партия районнары болгаш райкүсскомнар колхозтарга шептен турар бүдүрүлгелерге болгаш организациаларга уадртулганы денди багай боттандырган, оон түнеленди дына хөй бүдүрүлгелер болгаш организациалар тудугтары чоруда талазы-биле колхозтарга прантиктиг дузаламчылар көргүзсөзүн демдегелген.

Колхозтарда тудугларны уадртур талазы-биле улуг чептер бар болуп турарынын, элэн хөй район Советтерин күсүскени комитеттеринин болгаш партия районнарынын талазындан күрүнени бо чугула хөрдөн шуст чедир үнелөөшкени түнеленди болгаш колхозтары күрүнөдөн үндүрүп берди 1,5 миллион рубль түңүгү чээлини чедир ажылдаан, ыңчаарга колхозчулар 515 миң рубльдин чээлини, оон иштинде 210 миң рубльдин дедир эгитишес чээлини чедир ажылдаан.

Колхозтарда тудугларны күштедирер болгаш колхозчу араттары сууржун амьдыралче дүргүн шилчидер суурла-биле ВКП(б) обкомунун бюрүүдөн болгаш область Советинин күсүскени комитетинин доктаатканы болза:

1. Көдө болгаш колхоз тудуунун эргели (эш Смирнов), көдө ажыл-агыйнын область эргели (эш Цеменко) болгаш райкүсскомнарнын база ВКП(б) районнарынын хөй кезин 1950 чылда колхозтарда тудугларны уадртур талазы-биле суурлааларны күсүстээни демдегелген.

2. 1951 чылда колхозчу араттары сууржун амьдыралче шилчидеринин планын 1540 сангыг ажыл-агыйга бадылаар. Ол план баугаар 1951 чылда колхозтарга тудуг планын база бадылаан, чуртталга бажыңнары 1540, культура-амыдыралдын оран-савалары—121, бүдүрүлгенин тудуглары—116, мал кажаалары—62,490 башка, куш кажаалары 25 миң башка; ол ышкаш колхозтарга туууру бүдүрүлгелеринин, чазаныр мас-терскаларыннын, чурттуг тудуг материалдарыннын бүдүрүлгелеринин тудушкунунун, сонга, аяк, стол, сандай, кышша кыдырыннын, чартылар бет-тээринин болгаш ыш дилеринин даянарын доктааткан.

3. Көдө болгаш колхоз тудуунун эргелин (эш Смирнов), көдө ажыл-агыйнын область эргели (эш Цеменко), райкүсскомнарга болгаш ВКП(б) районнарына күлээткени болза:

а) 1950 чылда колхозтарда тудушкун түнелдерин ВКП(б) районнарынын бюрүү хуралдарынын болгаш райкүсскомнарнын хуралдарына, партия хуралдарына болгаш колхозчуларнын ишти хуралдарына чугаалажырын, 1951 чылда колхозтарга тудушкун планын күсүсидерини талазы-биле хемчеглерин айтыр.

б) чуртталга бажыңнарынын, культуура-амыдыралдын, бүдүрүлгенин бо-

гаш мал кажааларынын тудуунун планын 1951 чылдын январь 15-ке чедир колхоз бүрүзүнче чедирерин, бадылатынган тудушкуну планын 1951 чылдын ноябрь 1-ге чедир күсүсидер талазы-биле тодаргай хемчеглерин албышаан, тудугнуң ай планын чогаадыр; в) 1951 чылдын тудуг ажылдарынын планын чугаа чокка күсүсидерин хандырар, доктаамал тудуг бригадаларын бүгү колхозтарга тургузарын, транспорт херекселдерин, эргежк чугула чепсел-лешкиннерни болгаш чепсек-херекселдерин тудуг бригадаларына үндүрүп бээрин болгаш быжыкларын, тудугда ажилдап турар бүгү колхозчуларны кылган барымдаалал төлөөр күш-ажыл төлевиричче шилчиптишаан, тудуг бригадаларына күш-ажылдын шыңгыы чурумун тургузар;

г) тудуг ажылдарын чавыс шынарды чорудаар болгаш төлевилелдерин хажыдар чорукту боддурбайн, 1951 чылда колхозтарга тудушкуну чүгле чагыс аай хевирлиг төлевилелдер баугаар чорудаар хандырарын, график баугаар тудуг ажылдарын калбартыр, ыш материалдарны чогуур өйүндө белеткээр болгаш тудушкун шөдөрине сөөртүр, тудугчу колхозчуларын күш-ажыл төлевиричче органнаар талазы-биле колхозтарын баштаар черлеринге база тудуг бригадаларына органнас-техникти болгаш техниктиг дузаламчыларын көргүзсө;

д) колхозтарнын амьдырал-агый төптерин тудуунун чурумун айтыптышаан, бүгүле улгатыр катыштырган колхозтарнын амьдырал-агый төптеринин тудуунун чыгыш планын 1951 чылдын май 1-ге чедир чогаадыр болгаш бадылаар;

е) колхозтарда тудуг бригадаларынын бригадирлерин шилп аларын болгаш райсоветтеринин күсүсскомнарына бадылаарын, оларны калап солдурун, алы тудуг ажылын чорудаары-биле холбаш план өске амьдырал оларны амьдылаарын боддурбас.

4. 1951 чылда бадылатынган тудуг планын чугаа чокка күсүсидер болгаш колхозчу араттары сууржун амьдыралче шилчидер база тудушкуну чедиреринин чорудары дөштү колхозтар баштаар черлеринин хараысалганын бедире суурла-биле чуртталга бажыңнарынын, бүдүрүлгенин, культуура-амыдыралдын болгаш мал кажааларынын тудугларын 1951 чылда колхозтарнын бүдүрүлге планнарына кирирер колхозтар баштаар черлеринге сүмелзэн болгаш 1951 чылда колхозтарнын бүдүрүлге планнарын көөрдө болгаш бадылаарда райсоветтеринин күсүсскомнары колхозтар тудушкунун чорударына чугула дузаламчыларын көөрүн дааскан.

5. Партия организациаларынын комитеттеринин 40-ден өзөш өзес хуузу тудуг бригадаларычче чорударын ВКП(б) районнарына болгаш колхозтарын партия эге организациаларынын секретарына күлээткен.

6. 125 миң кубометр тудуг ыягы белеткээрине ыш кезер черлерини область колхозтарына бир ай хуусаа иштинде үндүрүп бээрин райсоветтерин күсүскени комитеттеринге болгаш областын ыш амьдыралын эргелинге (эш Воронежко) күлээткен.

7. Көдө болгаш колхоз тудуунун эргели (эш Смирнов), көдө ажыл-агыйнын область эргели (эш Цеменко), райкүсскомнар болгаш ВКП(б) районнары колхозтарда тудуг амьдыралын чыг планын күсүсидеринге эргежк чугула ыш материалдарны бо чылдын апрель 1-ден орай эвесте белеткээрин, оон тудуг шөдөрине бо чылдын июнь 1-ге чедир сөөртүрүн хандырар хемчеглерин алыр ужурулуг.

8. Тудуг чорударына узун хуусаадык чээлилерин колхозтарга бөөрдө бодуруп турган хараысалга чок чорукту болгаш туруп турган улуг чептеринин узуткаарын, ол херекке чогуур корум-чуруму тургузарын, чээлилерин алыр-да документаларын шык кылыр талазы-биле колхозтарга прантиктиг дузаламчыларын көргүзсө, тудугларга үндүрүп берген чээлилерин чогуур өйүндө чөп амьдыралынын шыңгыы хыналданы доктаашкуну көдө амьдырал-агый банкызынын область контораына (эш Евдокимовка), көдө болгаш колхоз тудуунун эргели (эш Смирновка), көдө амьдыралын область эргели (эш Цеменко), райкүсскомнарга күлээткен.

9. Тудуг материалдарын болгаш чепсек-херекселдерин (шилди, кадагы, будукту, доора-хирээлери, балдылары, печка херекселдерин) чогуур өйүндө область иштинче кирирер, база оларнын-биле колхозтарын хандырарын область херекселчилер эвипелден (эш Ардаммайга), көдө болгаш колхоз тудуунун эргели (эш Смирновка) күлээткен.

10. Тудугларын чорудаар колхозтарга прантиктиг дузаламчы көргүзсө суурла-биле 1951 чылда хоорайларын болгаш районнарын улутур бүдүрүлгелеринден база организациаларындан колхозтарга шептээшкенин органнаарын, шептен турар үдөтпүр бүдү-

ругле болгаш органнас бүрүзүнче колхозтарга дузалаарынын тодаргай планын чогаадыр кылырын болгаш бадылаарын оон күсүсиде дөштү хун-бурун хыналдазын хандырарын Кызыл хоорай Советинин күсүсскомнага болгаш ВКП(б) хооромунга, партия районнарына күлээткен.

11. Тудугта уадртулганы күштедиреринин, бүгү тудугчу колхозчуларын болгаш бригадаларын социалистиг чарышка хара тудуунун, чагыс аай хевирлиг тудуглардан хажыдышыкынар боддурбазынын талазы-биле хемчеглерин албышаан, колхозтарда тудугларнын түнелдин ай саньнда чугаалажып турарын ВКП(б) районнарына болгаш райсоветтеринин күсүсскомнарына сүмелзэн.

12. 1950 чылда тудуг талазы-биле социалистиг чарышка кирген негелдеринин күсүсиде дөштү районнарын, колхозтарын уадртуучуларына, колхозчу тудугчуларына шаиндалдыр тыпш дугайында саналын ВКП(б) обкомунун бюрүүдө болгаш област Советинин күсүсскомнага көрдүрери-биле бо чылдын январь 25-ке чедир кирип кээрин ВКП(б) обкомунун көдө амьдырал-агый илдингенге, көдө болгаш колхоз тудуунун эргелинге (эш Смирновка), көдө амьдырал-агый область эргелинге (эш Цеменко) күлээткен. Ооң-биле мады 1951 чылда колхозтарга тудуг талазы-биле социалистиг чарыштын негелдеринин дугайында саналды чогаадыр, база ону бадылаарын-биле бо чылдын январь 25-ке чедир ВКП(б) обкомунун бюрүүдө кирир ужурулуг.

13. Колхозтарга чуртталга бажыңнарынын, бүдүрүлгенин, культуура-амыдыралдын болгаш мал кажааларынын тудугларын чоруп турарын, ол ышкаш тудуг талазы-биле доктааткан онзалганы амьдыл эни шынары-биле күсүсидер турар мурунчык бригадаларын болгаш колхозчу тудугчуларын, дүржугазын парлаалга калбаа-биле чырыдарын област; районнар солуннарын редакторларына, партия районнарына күлээткен. Област, районнар солуннарына «Хүндүлел самбыралаарын» тургузар, ол самбыралага партия районнарын болгаш райкүсскомнарнын кирип келгени-биле мурунчык колхозтарын, бригадаларын болгаш тудуг чорударына күш-ажылдык улгелерин көргүскен эни колхозчу тудугчуларын кирир.

14. Улгатынган колхозтарнын колхозчуларынын 1951 чылда амьдырал-агый чача коьданнарынче көжүреринин чугулазы-биле холбаштыр район организациаларынын болгаш улгатыр катыштырган колхозтарнын баштаар черлерини саналдарына дүштүр мурунда турган бичин колхозтарнын коьданнарында улгатыр катыштырган колхозтарнын чача коьданнарынче чуртталга бажыңнарын болгаш бүдүрүлгени тудугларын элечег-биле көжүреринин планын бо чылдын февраль 1-де область Советинин күсүсскомнага болгаш ВКП(б) обкомунун бюрүүдө кирип кээрин область Советинин күсүсскомунун даргазынын оралачыны эш Суворовке, ВКП(б) обкомунун көдө амьдырал-агый илдингенге эргелечини эш Коленкога, аштер Смирнов болгаш Цеменко оларга дааскан.

15. 1951 чылда бадылатынган, колхозтарда тудуг планынын база колхозчу араттары сууржун байдалче шилчидеринин чедиреринин күсүсиде колхозтарын органнас, амьдырал-агый талазы-биле улам ыш амьдыралын болгаш колхозчуларын материалдык деңгелин бедиреринин хөрдө областын партия, совет болгаш көдө амьдырал-агый органнарыннын амьдырал кол сорулга деп санавышаан, ВКП(б) обкомунун бюрүүдө болгаш област Советинин күсүсском колхозтарда тудугларга уадртулганы экижидерин, колхозчу тудугларын ортузунга масса-политиктиг амьдырал күштедирерин, тудуг планын доктааткан хуусаазындык амьдырал бедир шынары-биле чугаа чокка күсүсидери дөштү колхозтарын тудуг бригадаларын болгаш тус-тус колхозчу тудугчуларын аразына социалистиг чарышты калбартырын бүгү райкүсскомнардан, ВКП(б) районнарындан, колхозтарын партия эге организациаларындан болгаш көдө амьдырал-агый органнарындан негээн.

В. И. Ленинниң Чогаалдарынын үжен беш дугаар тому

В. И. Ленинниң Чогаалдарынын 35 дугаар тому парламенттин үген. Ол тому ВКП(б) ТК-нын чанында Маркс—Энгельс—Ленинниң институту парлаалга белеткен кылган.

35 дугаар тому Ленинниң 1912 чылдын февральден 1922 чылдын декабрьге чедир үеде бижзэн чогаалары, телеграммалары болгаш демдегелдери кирген.

Томда кирген документтер болза, амьдчын шимчээшкенин чача көдүрүшкунун үзине, делегейин империалистиг дайынын үзине, Октябрьин социалистиг Улуг революциянын белеткелдин болгаш ону чорутканын үзине болгаш совет эрге-чарыгынын туруп келгенин баштайгы беш чылдарында В. И. Ленинниң амьдырал-агый чорудууларын көргүзүп турар.

Революстуг шимчээшкенин чача көдүрүшкунун чылдарына хамааржыр чогаалар — «Правда» солунун редакциязына, Я. М. Свердловка болгаш оон-да өске чогаалар болза, большевичи аяк «Правда» солуну болгаш Күрүнениң IV дузазынын большевик фракциянын уадртуу талазы-биле В. И. Ленинниң амьдырал-агый чорудууларын көргүзүп турар болгаш национал амьдырал-агый чорудууларын көргүзүп турар. Революстуг шимчээшкенин чача көдүрүшкунун редакциязына бижзэн чачаагына В. И. Ленин бедире үнелер турар.

А. М. Горькийге, С. К. Орджоникидзе болгаш оон-да өскелерге бижзэн чамдык чогаалар болза, Прага конференциянын шилчидеринге үндөдөштү партианын күштерин сырый катыштырар талазы-биле В. И. Ленинниң амьдырал-агый чорудууларын болгаш Троцкийн антипартийниң август блогунга уадр Ленинниң демиселин илгерилеп турар.

Томда кирген чогааларын улуг бөдүү болза; империалистиг дайында болгаш амьдырал-агый фронтуну болгаш армияларын шериг Чөвүлөдө чоруткан ол чогаалар, база телеграммаларда илереди турар. Совет күрүнени быжыклар, улус амьдырал-агый планнаар болгаш чуртуу электржидер дугайында амьдырал

типартийни амьдырал-агый чорудууларын болгаш илереди турар. Ол чогаалар болза, Россияда большевичи организациаларын чөөн таламачыларын катыштыр уадртуу талазы-биле, социал-шовинизмге уадр империалистиг дайынын хамааргы дайын кыдыр хуулдулар дөштү демисели чорудаар пролетар интернационализминин принциптеринге үндөдөштү делегейин социал-демократизмын чөөн таламачыларын катыштырар талазы-биле В. И. Ленинниң амьдырал-агый чорудууларын чырыдып турар.

В. И. Ленинниң Инесса Армандка элэн хөй чогаалары томда кирип турар. Ол чогаалар болза, дайын, тайбын, болгаш революция амьдырал-агый талазы-биле большевичтерин теориянын болгаш тактиказынын чугула байдалдарын айтып турар. «Ада-чуртуу камгалаар» деп лозунду большевичтерин камгалаар көөрүнүгү дугайында амьдыралы ол чогааларда онзалап ичээшгөй салып турар.

1918—1920 чылдардагы чогаалар болгаш телеграммалар болза, оран камгалаалын амьдырал-агый талазы-биле В. И. Ленинниң амьдыралынын, Кызыл Шеригте дайынын даалгалар болгаш совет тыялдык быжыклар талазы-биле амьдыралынын болуп турар. В. И. Ленинниң ол үедеги бижзешкишиктерин болза, даштыкы шериг интервентилеринин халдашкынында чуртуу камгалаарын уадртуу талазы-биле болгаш иштики контрреволюциянын күштерин чылыча шавар талазы-биле Ленин биле Сталинниң улуг наймарын илереди турар.

Шеригте революстуг Чөвүлөдө амьдырал-агый чорудууларын болгаш шүгүмчүдөш бөдүк чогаалар бар. Команда-агый албан дузаадында шүгүмчү кирген болгаш Кызыл Шеригте чедиршиктерин уадрин, база даштыкы интервентилерге болгаш аг-вардейжилерге уадр совет улустуң демиселин бергедерин оралдап турган трокистерин хоралакчын амьдырал-агый фронтуну болгаш армияларын шериг Чөвүлөдө чоруткан ол чогаалар, база телеграммаларда илереди турар.

Совет күрүнени быжыклар, улус амьдырал-агый планнаар болгаш чуртуу электржидер дугайында амьдырал

1921—1922 чылдардагы чогааларда хөй черин эжелеп турар. Ол үедеги документтеринин элэн хөй кезин болза, күрүнө аппаратын экижидеринге — бюрократизм-биле демисели дугайында амьдыралга, каадыралын шын шилчидеринге болгаш күсүсидеги үргүчү хыналдазына, күрүнени эргелээрине амьдырал массаларын хандырарына холбаштырган.

Эртемедзээр болгаш чогаалдар дугайында, совет культуураын эртемени болгаш техниканын хөгжүлээзинин дугайында В. И. Ленинниң оюу сагыш салымшыкы ол чылдарнын бижзешкишиктерин көргүзүп турар. Чуртуу электржидеринин планын пропагандалаар дугайында, радио чогаалдагызынын дугайында, амгы үедеги орус дыл словарин чогаадыр дугайында, библиотекалар болгаш школалар амьдыралын дугайында чогаалар шапкындыг уткаларды, ол ышкаш хамааты дайынын төөгүзүгө болгаш совет республиканын төөгүзүгө материалдар чыр талазы-биле амьдыралын чачаалар база ийде.

В. И. Ленинниң чогаалдарында бир дугаарда кириген 175 документтер (ол документтерин томуну допчулаанда чечек—дементер-биле айткан) томда парламенттин; оларнын иштинден 23 документтер эң-не баштай чартамып турар.

Үжен беш дугаар томда кирген чогааларын болгаш телеграммаларын оларнын бижжитин уадрин айтып-биле кириген. Россиядан чоруткан чогаалары — эргидеги ай-хун саны-биле, даштыкыдан чоруткан чогаалары — чача ай-хун саны-биле кириген. Ленинниң ай-хунун амьдырал чачааларыннын чынаалы болгаш ай-хуну хол бижимелдерин баугаар кириген. Ленинниң ай-хун амьдырал хол бижимелдеринде ай-хунун редакция чачааларын төөгүзүгө амьдыралган.

Чагаада чаваржып турар шолаларын болгаш хураангай аттарын тодаргайлаан алфавит баугаар допчулаан тайылбырлар база бар.

В. И. Ленинниң Чогаалдарынын дөрт дугаар үндүрүлгези бо том-биле дооступ турар.

(СЭТА).

Соңулдаларга бүгү чурт белеткенип турар

Кишиневтун Сталинский соңулда округунда

КИШИНЕВ. Күш-ажылчы хунун соонда-ла Молдавиянын найсылында Сталинский соңулда округун агитпунктуларына муң-муң соңулдалар лещиялар болгаш илеткелдер дөштүр дөштү, солуннар болгаш сеткүүлөр номчуур дөштү чедип келгилеп турарлар. Уш чус аягы агитаторлар соңулдаларын бажыңнарынча баргылап турар. Фрунзе кудумчуунда бажыңнара инженер Малики, Кишиневтиг паровоз депозунун билдингир машинисти эш Знаменскийге үргүчү ужуражык болур. Олар кежээлде соңулдаларын бажыңнарына барып, бистин Төзөн чуртувустун амьдырал-агый чедиршиктеринин, коммунизминин улуг тудугларынын, Сталинниң Конституция дугайында беседаларын кылгылап турарлар. Ол ышкаш агитаторлар Лысенко биле Галушкына сөөлүг дөрт чылдарнын иштинде Молдавияда болуулаан чача өскерилгелерин дугайын амьдыралынын квартираларына барып таныштырып турарлар.

Эң эки агитпунктуларын дуржулгаларын партия организациалары тарадып турар

МИНСК. Чер-чер Советтеринге соңулдаларын белеткелдин үзинеде полит-массалыг амьдыралын бай дуржулгалары агитпунктуларга чыгылган. Сталинский районун партия райком агитаторлар аразынын амьдырал-агый чорудууларын хуорайга органнастаан. Ол чорук райога агит-массалыг амьдырал идеялыг деңгелин көдүргөн. Агитаторларнын беседалары болгаш илеткелдери соңулдаларын белеткелдин үзинеде полит-массалыг амьдыралын бай дуржулгалары чогуу-биле харылдаштырып турар.

Ажылчы чоннарын каданынын дугайында

ТБИЛИСИ. Агитатор эмчи Замтыраде Тбилисиниң суг сөөртүр кудумчунун соңулдалары-биле Грузин ССР-нин Дзеди Советинге өрткөн соңулдаларын үзинеде-ле танышкан. Ол үеде бээр-ле оларнын-биле харылдаштын өлүспөн. Ол черини өскү чуртталгазындан, ол бодунун беседаларына Сталинниң Конституция амьдырал чоннарга кандыг улуг эргелер бергенин көргүзүп, сөөлүг чылдарда республикага болуучу өскерилгелерин дугайын чугаалап берип турар.

Көдөзүн лекторийлеринде

АЛМА-АТА. Колхозчу суурларын амьдырал-агый илчилер Казак ССР-нин Дзеди Советиниң соңулдаларына идеялыг белеткенип турарлар. Он-он муң агитаторлар соңулдаларын бажыңнарына, агитпунктуларга болгаш клубтарга лекцияларын болгаш беседаларын кылдып турарлар. Соңулда кампанияларын көдөзүн лекторийлери кирип турар. Алма-Атинск областта такпы амьдырал-агый совхозунда лектория Пайфиловское суурунун чуртталгаларына конуг алдарлыг болуп турар. Башкылар, агрономнар, бүдүрүлгенин мурунчылары эш И. В. Сталинниң амьдыралынын (СЭТА).

Агитпунктуларда бот-тывынгыр уран-чүүлдер

КАМЕНСК-УРАЛЬСК. Хоорайда РСФСР-нин Дзеди Советинге соңулдалар белеткени калбарган. Уралдын алюмин заводунун культуура ордуунун бот-тывынгыр уран-чүүл коллективниң соңулда кампаниязына идеялыг-биле кирип турар. Ол коллектив агитпунктуларга концерттерин болгаш шилерин үргүчү көргүзүп турар. Хоорайны агитпунктуларына оюнарны бот-тывынгыр уран-чүүлдерин өске коллективтери база көргүзүп турар.

Көдө агитаторлар

КАРАБИХА. (Ярослав область). Кежээ. Суурвун эки чырыкчылыг, харлыг оруктары-биле ол черниң чуртталгалары көдө клубче, чамдыктары библиотекаже, база оон өскелери улуг орус улустуң чогаалчы Некрасовтун коьдан чери—музейге даштыгы бар чыдарлар.

Музейниң лекция кылыр залына агитаторлар болгаш илеткелчилер чыгып келгенер. Ол дээрже — ол черин башчылары, эмчилери, музей болгаш клубтуг амьдыралчылары-дыр. Олар болза, агит-массалыг амьдырал дуржулгазын солужуп, соңулдаларын мурунча илеткел темаларын, беседаларын болгаш илеткелдерин допчу утказын сүмелжип чугаалажып турарлар.

Карабиха суурвун интеллигенциязы агит-массалыг амьдыл кочазында турар чеди суурларда база чорудуп турарлар. Агитаторлар эштер Ширяев, Щербакон Майков болгаш өскелер-да РСФСР-ниң Дзеди Советиниң соңулдалары дугайында Дурмуну өөренирин Петровское, Нечетно, Семосовское суурларга органнастаан болган бистин чуртувустуң чедиршиктеринин дугайында беседаларын чорутканнар.

Карабиха суурвун клубунга агитаторларын лекцияларын болгаш илеткелдеринин соңулдаларын болгаш илеткелчилеринин чорутуп турар. Агитаторлар эштер Ширяев, Щербакон Майков болгаш өскелер-да РСФСР-ниң Дзеди Советиниң соңулдалары дугайында Дурмуну өөренирин Петровское, Нечетно, Семосовское суурларга органнастаан болган бистин чуртувустуң чедиршиктеринин дугайында беседаларын чорутканнар.

Нолхозчуларнын хүлээлгелери

Барыын-Хемчик районун Аянгаты сумуунда соңулдаларга белеткел калбарган. Сумунун девискээринде ийи соңулда узагосту тургустунган. Ол коммисияларын составында хөй-ниити организациаларын, амьдырал чоннарын депштинилген мурунчы кижилери аялап эгелзэн.

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ

Шиитпиринн кууселдези бисте кандыг

болуп турары

Улуг-Хем партия-организациянын партия-организация болгаш партия-политикти АКП(б) обкомунун IV пленумунун дугайында...

ВКП(б) обкомунун IV пленумунун түнелин чугаалажыш турарына уеде коммунистер ол шиитпиринн кууселдези бисте кандыг...

ВКП(б) райкомунун оон секретарьлеринин болгаш амыддыралынын аге организациялар секретарьлеринин обкомунер-биле...

Ол бүгүнүң дузазы-биле бисте районун партия-организацияны бар турган улуг четпестерни узуткаар аргалы болган.

ВКП(б) обкомунун IV пленумунун соонда ВКП(б) кежигүүнүн кандидатар-биле амыдды куштелдирип оларны тускай хуралдарын чоруткулаанын түнелинде ВКП(б) кежигүүнүн 5 кижини кирдин...

Партия райкомун аге организацияларын амыддыралына практиктик дузаларны көргүзүрүн кичээлдегенин салып турар. Оон түнелинде эге организациялар ай санында амыдды планнары болуп...

Райком бодунун үндүргөн шиитпирлеринин кууселдези дээш демисежил, партия-организация болгаш политикти амыддыр талазы-биле 4 эге организацияларын илеткендерин ботрогалган Сталин аттыг колхозтар ботрогалган...

Райкомунун эге организациялар-биле харылзаазы

Областың III партия конференциязы болгаш партия обкомунун 3 дугаар пленумунун Бай-Тайга районун партия-организациянын иштиги амыддыралында улуг четпестерни илереткеш...

Районун партия амыддыралынын деңгели бедиерде эге организациялар секретарьлеринин амыддыралына организациязы болгаш политикти амыдды бедиер деңгелинде тургузуп дээш шыгдызы-биле оралдажып, бодунун ишти амыддыралына экижидигени чедип алган.

эш Даваа, Калинин аттыг колхозта эш Кууселдей, «Искра» колхозта эш Дамбар олар партияны, хой-ниитичи даалгаларын эң-не үлегери кууседип турарлар.

Партия райкомунун илеткелчилер болуунун амыдды улам оперативтиг болдуруп, оон составын эде тургускан болгаш амыдды планнын болдурун илеткелчилеринин амыдды негелдеги кыналдада тургускан. Оларнын иштинде эштер Чыпуной, Авдеев, Кук, Сергеев...

Улугтар катыштыргал колхозтарда партия-организацияларын ботрогалган, оларнын секретарьлерине эң шыраак эштер сонгутурулаан. Колхозтар бундүрүктелеринде коммунистерниң мурнакчы ролу өзүп турар Сталин аттыг колхозта малчынар Чамзырын, Чолдак-оол, Сессен, Кок, Киров аттыг колхозта дарган Конгар, колхозчу бызачылардан — «Искра» колхозта Салчак, Киров аттыг колхозта Суктер-оол, Сталин аттыг колхозта Даржаа олар...

Коммунистерниң марксизм-ленини «өредилгенин чорудулаан район кынаан. Хендерге сумузууда 20 коммунистер өөрнемей турган, ам олар коммунистерниң киргилеэн. Өөредилгеге хонюң чок, хой удаа кичээлдерге барбайн турган коммунистерниң партия уставынын негелдезин куусетпезин дээш шыгды хемчеглер алгылаан. Коммунистерниң политикти кичээлдегени дээш онза кызыманай амыдды турар Сергеев, Авдеев, Доржу, Базыр-оол, Даваа оларны мактап болур. Партия өөредилгезин Сталин аттыг, «Кызыл тул», «Искра», Калинин аттыг колхозтарда болгаш «УТКШ-тын 25 чыл ою» совхозта партия эге организацияларны эки удуртуп турарлар.

Партия райкомун херээжен актив-биле амыдды кичээлдегенин төвүнге тургузуп, Кок-Чыраа сумузууда эш Дайрын, Эвмин сумузууда эш Кууселдейни ол сумулар Советтеринин даргаларына депшенте. Районун кичи эмнегезинде эш Чистаева бүтү херээженеринин политөөредилгезин эки удуртуп турар. Херээжен активтеринин болгаш анык херээженеринин слэдуң чыылдырган. Интеллигенция активти партия, хой-ниитичи амыдды идепкейлиг кириштирерин райком күштелдирген. Кичи амчелеринде Карнец, Чистаева, Байыр, Долба, көдөө амыдды-агылдын тускай эртемнигерлер — Журавлев, Арандол, Чолда, Дөөдөк, Башкылар — Авдеев, Будуге, Даваа, Сергеев, Лаврик, Клоуния...

олар ышкаш хой-ниитичи интеллигенция активтер өзүп турар.

Шүгүмчүл болгаш бот-шүгүмчүл бот-шүгүмчүл чугулазы ышкаш совет инител амыддыралынын бурунгаар хожугу-дезин дүргедедирине база шак ыдыг ужу-дузалыг чепсек деп чүвени коммунистер билип турар. Партия болгаш совет, хой-ниити организацияларын хуралдары большевикчи бот-шүгүмчүл-ледин болгаш шүгүмчүл-ледин оруу-леде бедиер идеп-политикти деңгели эртин турар. Ол чорук моон мурунда шүгүмчүл-ледиге хонюң чок болуп тургулаан Кеңиз («Кызыл тул» колхозтуң даргазы), Сырбай («Искра» колхозтуң даргазы), Намчыл-оол (Киров аттыг колхозтуң даргазы) оларга улуг миннишкенин берген.

Ол иштиги районда профвеледлеринин организацияларын өтчөттүг сонгуду хуралдары бедиер шынарлыг эрчилеэн болгаш районун профвеледин амыдды улуг четпестерни илеткен. Отчөттүг хуралдардан профвелед организацияларын шыраак эштер шиитпирин сонгутурулаан. ВКП(б) обкомунун IV пленумунун түнелин чугаалажып турган уеде болгаш амыдды чоннарың хуралдарын эртин турган уезинде райкуускомунун даргаларын оралачымы эш Желтовский көдө суму Советтериниң кичиак удуртуп турганын дугайында чөптүг чидиг шүгүмчүл-ледер болгашан. Комсомол чырадымынын ВЛКСМ райкомун (секретари эш Болдаштын) ам-даа багай удуртуп турар. Ол бүгү фактылар болза, партия райкомунун фактылар ол организациялар оперативтиг удуртууларын болгаш негелдезин ам-даа чогуур негелдеде эде тургустунмаачын херечиле турар.

Партиянын 38 эге организацияларынн отчөттүг сонгуду хуралдарын 4 эге организацияларын амыддыралы болгай деп санаан. Ол хуралдарда коммунистер ВКП(б) райкомунун партия, профвеледлер болгаш комсомол организацияларын кичээлдеги (эргелекчи эш Очур-оол) улуг шүгүмчүл-ледин таварыштырган. Чаа сонгутурулаан эге организациялар секретарьлерин-биле амыдды харылзааны ам-даа кошкак тудуп турар.

Кылдырган организация болгаш политикти амыддыралы райкомун партия-организациянын амыддыралы нити деңгели бедиеринде улуг ужу-дузалыг болгаш маргылдаа чок. Ынчалза-даа, ам-даа узулматынай турар четпестерни дугайында, коммунистерниң санааларын чогуур уезинде кууседирин ам-даа оюмун боттандырып турарымын дугайында минин борбушаан, организация амыддыралы болгаш политикти кичээлдегенин бүгү аргаларын амыдды ишти өзү-биле амыдды тургаш, чаа-чаа чедискинерге бурунгаарлаар үзүрүлгүс.

Х. АРАКЧАА,

ВКП(б)-нин Улуг-Хем райкомунун секретари.

Техниктиг билиглерни улам бедидер дээш

Кызыл хоорайнын мурнакчы бундүрүктелеринин бирээни Раскова аттыг даарында комбинаттын даарыныкчылары бундүрүг продукциянын шынын сайырадыр болгаш бундүрүкчүлүштү улам бедидер сорулга-биле техниктиг билиг бедидеринин болгаш коллективте организациясы.

Техниктиг билиг бедидеринин болгаш өөренирлеринин даңгызын, башкыларын, өөренир хүнүн, шактарын болгаш өөредилге программанын комбинаттын дирекция черинден болгаш партия эге организациязында бадылаан ысуулар өөредилге амыдды үзүк чок чоруп келген.

Массалыг даарына салгырында кызыл системинин дугайын дүжүлүмкү даарыныкчылар Д. Оган, А. Куп-

риенко олар, хуу чагылар бундүрүг салгырда эр улус хеви даарыныкчыларга техникни дугайын үлегерлиг быжыгыч В. Ермаков, херээжен улус хеви даарыныкчы техник аргазын быжыгычы Комарева олар болгаш бундүрүгениң цех начальниктерине, бригадирлеринин болгаш баарыныкчыларга быжарынык болгаш даарынык арга-техникниң дугайын комбинаттын техник талазы-биле удуртукчу эш Свистунов башкылап турар.

Болгунуң өөреникчилери шунтузу өөредилге хереседеринде бүрүн хандырылгалыг, олар баян оналганын саат чок кууседип, боттарынын техниктиг билин бедидип алып дээш кызыл көөренип турарлар.

Тракторист херээженер

Чаа-Хөл районда машина-трактор станциязы механизатору каадырларнын билдин бедидер болгаш чаа каадырларны өөредирине улуг сагыш салгышынын илереди турар.

Районда колхозтардан трактористерге өөренир-биле анык каадырлар четикийн көөп турар. Ам 19 кижиге курста

өөренип, оларнын иштинде 5 херээженер бар. Ол анык оолдар болгаш кыстар тракторга өөренип алган, келир үениң мергежилдик механизаторлары болурунга улуг күзелдигер. Олар 4—5 демдектерге өөренир-биле кирдиленер.

Н. ТАДАР.

Көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн чыылдыгы—чугула сорулга

Көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн чыылдыгы көдөө чогуура төлөөр чок ашпа үндүрүп болур. Ук ашпа бистеги областа долузур-биле чурт бюджетинге кирип турар, Көдөө амыдды-агыл үндүрүүнү долу болгаш чогуур өйүндө чыры улус амыдды-агылдын болгаш социал-кууларнын хемчеглерин чогуур уезинде акшаландырыр дыка улуг камарылаңды болуп турар.

1950 чылда районнарнын саң кылдыртын хой кезин үндүрүп амыддыкчыларнын ортузунга социалисттик чарышты калбартырынга үндүрүш көдөө амыдды-агыл үндүрүүнү чогуур уезинде чып амыдды болгаш чонога үндүрүп төлдөр дугайында амыддыларын тараткан хандыргал.

Саң органынын өлөөн хой амыддыкчылары дынадырлар тыпсы тардырыр-биле чергелештир, чоңун ортузунга таймыр массалыг калбак амыддыларын тараткан турган.

Көдөө амыдды-агыл үндүрүүнү чыры талазы-биле амыдды Мөңгүн-Тайган, Эркинин болгаш Тер-Хөлдүн райсаң кылдыртын эки организациялар чуртуктан.

Үндүрүг чыылдазын Сүт-Хөл району багай эвес организациястаан, декабрь 20-де чылдын нити түнелден чып алып үндүрүп 97,0 хуу, Өвүр району—88,0 хуу, Чаа-Хөл району—90,0 хуу.

Ындык болза-даа чамдык районнарда чоңун ортузунга таймыр-массалыг амыдды кошкак чорудуп турганынын түнелинде, үндүрүг агенттеринин амыдды хынаар чогуур хыналда чок болуп турганында көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн

чыылдазы дыка четпес болуп турар. Көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн чыылдазы оңа багай чоруп турар черлер болза, Тожу районуна (райсаң кылдыртын эргелекчи эш Сарыг-оол) кирген үндүрүг чылга 59 хуу, Улуг-Хем районуна (райсаң кылдыртын эргелекчи эш Сар) —64 хуу, Барын-Хемчик району (райсаң кылдыртын эргелекчи эш Шаравин) —68 хуу.

Районнарда көдөө амыдды-агыл үндүрүүнү чыылдазын хондулап турар кол чылдаганы болза, үндүрүг төлөкчилеринин ортузунга таймыр массалыг чогуур амыдды чок болуп турарында. Үндүрүг агенттеринин-биле болгаш көдөө (суму Советтеринин аразында дугуржуп амыддылар чоруткан чок болуп турар. Үндүрүг агенттерини боттарынын амыдды чорударда көдөө (суму) Советтерини чып сумелешип, саң-хөө активинге даанып амыддылар турар черлерде үндүрүг чыылдазы чогуур уезинде куусетип турар деп чүвени практика көргүскен.

Чизөө, Эркин районун Качы суму Советинде эш Шижээ, Улуг-Хем районун Бая-Кол көдөө Советинде эш Полувотков, Чаа-Хөл районун Кара-Тал суму Советинде эш Хорба дөөн ышкаш үндүрүг агенттерини үндүрүг чыылдазын куусаа бетинде куусеткенер.

Чооку хүнер иштинде көдөө амыдды-агыл үндүрүүнү артан түнелдерин чып амыдды-районнын саң кылдыртын эргелекчи амыдды болгаш үндүрүг аппаратын бүгү амыддыкчыларынын чугула сорулгазы болур.

В. БАРАБАНОВ.

Башкылар консультациясы

Кызылдың училищениң зооинженерия консультация пунктуу бодунун амыдды консултация Районда башкыларның 90 амыдды хууу зооинженер болуп турар. Бот-кичээлди олар үндүрүчү чорудуп турган, башкынын дээди эртемни чедип алып дээш кызыл амыдды өөренип турарлар.

Консултацияга келзе чогуур башкылар бот-кичээлге эргелек чугула программаларын болгаш номнарны ал, консултацияга кодурлушкунуң көөп эки шынарлыг эртергенер.

А. ТАРААЧЫ.

Акша-хөреңги чыылдырылганы

Чурт бюджетинге кирер акша-хөреңги оругаларын план боттуур чогуур өйүндө кууседип чоруп чугула сорулга болур. Эрткен чылда анык оругаларнын иштинде көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн квартал планын Сүт-Хөл району 114 хуу куусеткен. Күрүнө страхованиениң чыл планы—104 хуу куусеткен.

Көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн чыылдазын Хор-Тайга суму Советинде—113 хуу, Улуг-Алаак суму Советинде—100 хуу, Суг-Аксы суму Советинде—100 хуу, Алдан-Маадир суму Советинде—100 хуу кууседип алганнар. Ол сумуларда үндүрүг агенттерини—О. Дарина, О. Чамбаа, А. Олуштай, М. Лопсаң, Доржу, База эштер С. Сандан, Балчы-оол, Тас-оол олар бо талазы-биле чоңун ортузунга организациязы амыддыларны эки чорутканнар.

Олча-агыл үндүрүүнүн чыылдазын Киров аттыг, «Чодураа» колхозтар долдуз куусеткен. Нити оругаларнын, көдөө амыдды-агыл үндүрүүнүн, чыылдазынын болгаш күрүнө страхованиениң талазы-биле хондулап чыдып кынап турар суму Советтерин болгаш колхозтар ол талазы-биле амыдды четпестерин чаалактыш, ам мурнакчыларнын үлегерин алып ужурул.

Г. КОМБУ.

Чонун негелдезин чөп хандыраар

Кызылдың көдөө районуун Сесерлиг сумузунга кино көргүзүлгези болбаандан бээр дыка үр болган. Чер-черинин Советтеринин согудаларнын уезинде районун култур чырыдымын кичээлде эш Сомбаевке батшаткан көжер кино суму төвүнге келген. Бирле көжө кино үнер деп чарлаан. «Баян-Хем» колхозтуң кежигүүнери, суурнуң чурттакчылары, школар чылар хөйү-биле чыгылп келген турда:

—Бо көжө кино үнес-тир, даарта үндүрер бис—деп мындыг чарла болган.

Даартазында демги кино үндүрер дөш келген улугуус даңгызды чоруй барган болду.

Кино үндүрүкчелеринин мынчаар кыскарып, мегелөөнинге чон дыкала хондулаан. Чонун мынчаар кыскарыларнын харымсалга көргүскө чогуур.

Чонун кино-биле хандыраарында областың кинофикация эргелегинде чогуур кичөөгөйи салгырдуу-биле негетип турар.

К. ЧУП-ОЛ.

НАЛЬЧИК

Совет Кабарданың найсылазы —Нальчик революция мурунда чыгыр-багай бичи бажынарлыг сууржугаш турган, аңа шунтузу чүгле беш муң киреле чурттакчылар чурттап турган. Ынчаарда Нальчиктин улутпуру болза, чыдып калган эвезең ус-дарган мастер-налар болуп турган. Сууржугашка суг дамчыдар чер, электри чок турган.

Кабардага Совет эрге-чагырга тургустунганында эгезилең бөзүлүп амыддырал баа хайнып эгезилең. Шаандыг хирлиг, чурум-чыксаал чок кудумчуларды сууржугаштың турган черинге хөй-хөй парктары болгаш фруктуларлыг чаа социалисттик хоорай өзүп үнүп келген.

Сталинчы беш чылдарнын уезинде Нальчикке чаа районнар база тыттып негелдеэн. Оларнын эң чугулазы болза, улутпуруг хоорайжыгаш деп адаар район болур. Ол болза, Советтик Кабарданың найсылазын индустриал район болур. Ында нефтин кучүлүг пимчедилеринден эгезилең шоколад конфеттерге чедир эңине абыр-буру хевирлиг продукцияны үндүрүп турар.

Нальчиктин ийн дугаар чаа району—Затиде деп адаар район болур. Мында педагогический болгаш учительский институттарнын, көдөө амыдды-агыл техникунун, башкы училищенин болгаш ортумак школаның өөренип болгаш чурттаар орнуктары туруп турар: ында Кабарданың националдык совет интеллигенциянын каадырларын өөредип турар.

Хоорайдан муруну — чоон талда чыдар анын дагыг орулгагы үш дүңүрүн болгаш техниктиг литература-

ны парлап үндүрүп турар. Кабарданың анык чонары төрөң дыкынын кырында Ленинни болгаш Сталинны амыддыларын орус дигератураның классиктеринин болгаш совет жогаалчыларнын чогаалдарын база боттарынын национал чогаалдарын шундуктеринин, шичилеринин номнарын номчуп турарлар.

Чүгле чыгыс Нальчикте улус өөредилгезинге чылдыңна 10—10 миллион рубльди чаргыдап турар. Чүс-чүс миллион рубльдер улутпуруге, культуране коммунал амыдды-агылге, эми-санаторийге, чуртгалга тудушкунуңе болгаш хоорайны чагайжыдарынче салдыган.

1942 чылдын күзүндө хоорайны түр эжелдең гитлерлиг эжелдекчилер Нальчикти шунт үрөп бузуп каапыркан. Олар болза, совет эрге-чагырга чыылдазын тудуп тургускан чыгыс-даа бажык артырбайн үрээрнен, база фабрикаларын болгаш заводтарын булап шунт үрээрнен.

Большевик партиянын удуртулазы-биле совет чыазыкты дузаламчызы-биле кабардин улус бодунуң хоорайны катип кылып тургускан. Нальчикти улутпуру шакдала продукция үндүрүлгезинин дайын мурундагы деңгелин амыдды болгаш дайын соолдугени беш дүңүрүнүңе төлөвилең деңгелин чедип алган.

Кабарданың найсылазы болза, СССР-нин Дээди Советинге болур сойгудаларга күш-ажыдыгы болгаш бундүрүктелерин чаа-чаа чедискинерин биле ужуражырына бетишенип турар.

А. КАВАНОВ.

Нальчик хоорай.

ларын бо чылын 12 удаа кылып эртерген. 1950 чылдын он бир айларында 9 кижиге ВКП(б) кежигүүнүң кандидатына, 13 кижиге ВКП(б)-нин кежигүүнүң кирген болгаш мурнакчы колхозчулардан көдөө амыдды-агылдын тускай эртемнигеринден, интеллигенцияны мурнакчылардан партиянын херээжесинге кирер дугайында билдиришкенин кирерин үзүктөл чок чоруп турар.

Районун социалисттик чарттык-газынын чечектелишкин дээш социалисттик чарышка коммунистерниң мурнакчы ролу өзүп, олар колхозтарнын амыдды-агылдарын эң чугула участоктарын өлөп турарлар. Эрткен чылдын күзүндө 4 колхозтар 2 кохоз кылдыр улугтар катышканнар. 1950 чылда районун амыдды чоңу күрүнө мурунга күш амыдды хүлээлелерин чедискинерин куусеткен. Күрүне дугаар планнардан: дүктү 117 хуу, эътти 100 хуу, тарааны 120 хуу куусеткен болгаш мал өстүреринин күрүнө планын ажык куусеткен. Эрткен чылын чуртталганы болгаш бундүргениң 51 тудулары амыддыралга кирген.

Чоокта чаа болуп эрткен партия эге организацияларынн отчөттүг сонгуду хуралдарына коммунистерниң 81,1 хууу киржиң, оларнын 76 хууу боттарынын хуралдарында иштиги амыдды-агылдарын чедискестерин дугайында шүгүмчүл-ледерин кылып, бар четпестерин узуткаар талазы-биле тодаргай саналдарын бергенер. Чүгле саналдар бээр-биле кызыгдалганын аңа эвез, а боттарына чаа-чаа хүлээлелерин ап турганнар. Коммунистер чедискинерге менөөр-нени доктавайн, партияны амыддыралда четпестерин илередиң, ону чогуур уезинде узуткаар ужуруг.

А. АКАРА,

ВКП(б) обк мун инструктору.

